

**Proves d'accés a cicles formatius de grau superior de formació professional inicial,
d'ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, i d'ensenyaments esportius 2019**

Geografia

Sèrie 2

**SOLUCIONS,
CRITERIS DE CORRECCIÓ
I PUNTUACIÓ**

INSTRUCCIONS

La prova consta de dos exercicis:

- Part obligatòria: Exercici 1.
- Part optativa: Exercici 2. En aquest exercici heu de triar UNA de les dues opcions, A o B. Cal que indiqueu clarament quina heu triat (A o B).
- Si responeu a les dues opcions, s'entendrà que heu escollit l'opció A. En cap cas no es puntuaran qüestions de les dues opcions.

Exercici 1

[5 punts en total]

Llegiu atentament el text i responeu a les qüestions següents.

Madrid és la regió amb l'esperança de vida més alta de la Unió Europea

La Comunitat de Madrid és la regió de la Unió Europea (UE) amb l'esperança de vida més alta, amb una mitjana de 85,2 anys, segons un estudi publicat per l'oficina d'estadística comunitària Eurostat, que estableix una expectativa mitjana de 87,8 anys per a les dones i de 82,2 anys per als homes d'aquesta comunitat autònoma.

L'esperança de vida mitjana a la Unió Europea per als nascuts el 2016 es va establir en 81 anys, amb una perspectiva de 83,6 anys per a les dones i de 78,2 anys per als homes, segons les dades contingudes en l'informe *Anuari regional del 2018*, publicat aquesta setmana per l'Eurostat.

A més de Madrid, tres comunitats autònomes espanyoles més se situen entre les regions que tenen una població amb més perspectives de longevitat: Castella i Lleó, La Rioja (ambdues 84,3 anys de mitjana) i el País Basc (84,1). Fora d'Espanya, hi ha set regions en el tram més alt d'esperança de vida en el conjunt de la UE, és a dir, aquells territoris on les expectatives de longevitat per als nounats superaven els 84 anys de mitjana el 2016. Es tracta de les regions italianes d'Úmbria (84,1), les Marques (84), Llombardia (84), Trento (84,3) i Bolzano (84,1); de la regió francesa de l'Île-de-France (84,2), i de l'àrea de l'est de Londres (84,1).

Per contra, les regions europees amb una esperança de vida més baixa per a dones i homes, sempre segons l'Eurostat, són la província búlgara de Montana (73,3 anys) i el sud-est de Romania (74,4 anys).

En la classificació per sexes, sis comunitats autònomes espanyoles (Madrid, Castella i Lleó, La Rioja, Aragó, el País Basc i Navarra) se situen entre les deu regions amb més expectatives de longevitat per a les dones, mentre que Madrid repeteix també com un dels deu millors territoris per als homes en termes de longevitat.

Traducció i adaptació feta a partir d'un text de
l'agència de notícies EFE [en línia] (14 setembre 2018)

1. Resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

- La Comunitat de Madrid és la regió de la Unió Europea que té una esperança de vida més alta, amb una mitjana de 85,2 anys, segons l'Eurostat.
- En aquesta comunitat autònoma, l'esperança de vida de les dones (87,8 anys) és superior a la dels homes (82,2 anys) en 5,6 anys.
- La mitjana europea d'esperança de vida per a les persones nascudes el 2016 són 81 anys (83,6 anys per a les dones i 78,2 anys per als homes).
- Altres regions amb una alta esperança de vida són el nord d'Itàlia i algunes zones de París i Londres.
- Els territoris amb menys esperança de vida a Europa són a Bulgària i a Romania.

2. Definiu *esperança de vida*, *taxa de dependència*, *població de dret* i *taxa de fecunditat*.

[2 punts]

- Esperança de vida: Mitjana d'anys que pot esperar viure una determinada generació de nounats si els patrons de mortalitat del país o regió es mantenen constants.
- Taxa de dependència: Relació (en tant per cent) existent entre la població que no té edat de treballar (internacionalment, de menys de 14 anys —16 a Espanya— o més gran de 64 anys) i la població que sí que pot treballar.
- Població de dret: Grup compost per les persones empadronades en un determinat lloc, on exerceixen els seus drets civils, fins i tot encara que no hi visquin.
- Taxa de fecunditat: Mitjana de fills nascuts vius per dona en tot el període fèrtil de la seva vida (aproximadament, entre els 15 i els 49 anys). També s'anomena *taxa de fertilitat* o *índex sintètic de fecunditat*.

3. Indiqueu l'evolució que s'ha produït en els darrers dos segles a Espanya i a Catalunya respecte a les qüestions demogràfiques: el canvi del cicle demogràfic antic al modern (taxa de natalitat, taxa de mortalitat, esperança de vida, població i poblament, etc.). Expliqueu a què es deuen aquests canvis.

[2 punts]

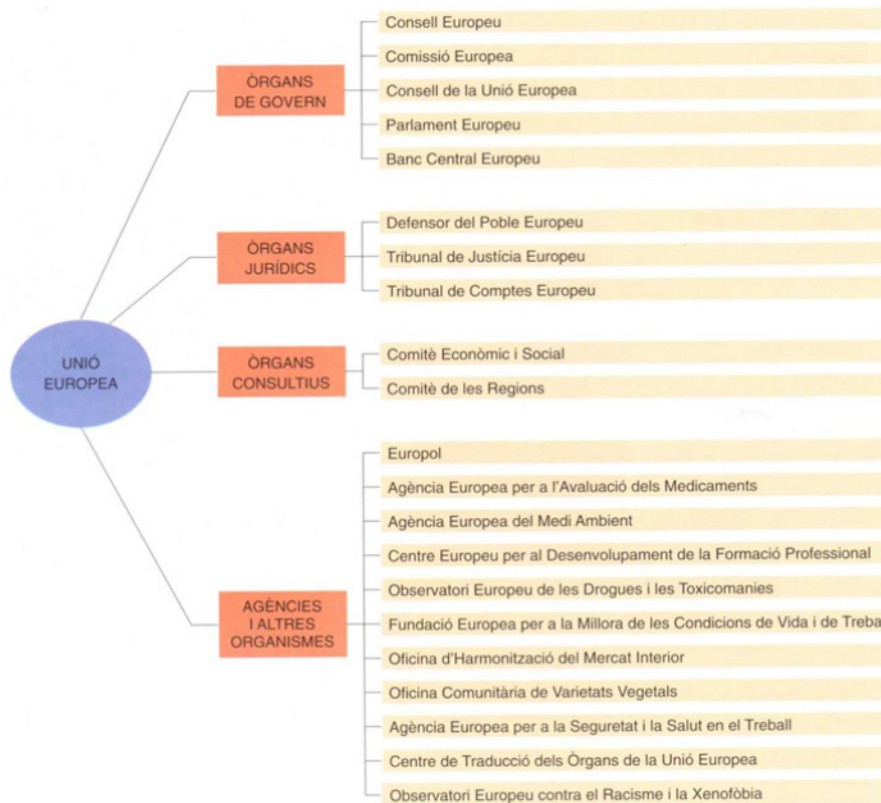
Els aspirants han de destacar, com a mínim, quatre dels punts següents:

- Disminució de la taxa de natalitat a causa del descens de la mortalitat infantil, la integració de la dona en el mercat laboral, les mesures contraceptives, els canvis en el sistema de valors i la mentalitat (concepte de família, maternitat, orientació sexual, etc.), la manca de necessitat de tenir fills com a font de manteniment a la vellesa, el cost econòmic dels fills, etcètera.
- Disminució de la taxa de mortalitat a causa de la desaparició de les epidèmies catastròfiques (fam, pesta), l'ús de les vacunes, la higiene, una millor alimentació, les millores mèdiques, el descens de la mortalitat infantil, etcètera.
- Augment de l'esperança de vida de la població a causa de les millores esmentades anteriorment. En conjunt, es tracta d'una millora de la qualitat de vida.
- Augment de població a causa de la revolució demogràfica i al fet que el descens de la mortalitat no va anar acompanyat al mateix temps de la disminució de la natalitat. En els darrers anys l'augment és aportat per la immigració (noves arribades i una taxa de fecunditat més alta d'aquesta població).
- Abandonament de la vida rural per la vida urbana a causa de la industrialització i terciarització, i, sobretot, de l'aparició de maquinària agrícola.

Exercici 2
[5 punts en total]

OPCIÓ A

Observeu atentament l'esquema i responeu a les qüestions següents.

FONT: *Enciclopèdia.cat*.

1. Definiu què és la Unió Europea i descriuiu la informació que proporciona l'esquema.
[1 punt]

Els aspirants han d'explicar que aquest és l'organigrama de la Unió Europea —unió política i econòmica de vint-i-vuit estats europeus—, compost per diferents organismes, agències i institucions que la regulen i governen. Aquests organismes són de caràcter supranacional i els estats membres es comprometen a complir els objectius que s'hi acorden.

2. Definiu els òrgans següents, digueu com se n'escullen els delegats i descriviu-ne les funcions: *Consell Europeu*, *Comissió Europea*, *Parlament Europeu* i *Defensor del Poble Europeu*.

[2 punts]

- Consell Europeu: Consell que defineix l'orientació i les prioritats polítiques generals de la Unió Europea (UE). Està format pels caps d'estat o de govern dels països de la UE, el president de la Comissió Europea i l'alt representant per a Afers Exteriors i Política de Seguretat.
- Comissió Europea: Òrgan que vetlla pels interessos generals de la UE proposant i comprovant que es compleix la legislació i aplicant les polítiques i el pressupost de la UE. Està format per un equip («col·legi») de comissaris, un per cada país de la UE.
- Parlament Europeu: Òrgan de la UE triat per sufragi directe a cada país (a Espanya li corresponen 54 eurodiputats, que podrien augmentar fins a 59 a causa del Brexit), amb responsabilitats legislatives, de supervisió i pressupostàries. Té 751 eurodiputats (diputats al Parlament Europeu).
- Defensor del Poble Europeu: Òrgan de caràcter unipersonal que investiga les reclamacions contra les institucions, els organismes, les oficines i les agències de la UE.

3. Redacteu la història de la Unió Europea des de la creació de la Comunitat Econòmica Europea, el 1957, fins al present. Expliqueu també quina és la situació actual: estats membres, la qüestió del Brexit, punts forts i febleses, amenaces i oportunitats, perspectives de futur, entre altres qüestions.

[2 punts]

Segons informació extreta de la pàgina de la Unió Europea, aquests són els fets i judicis de valor més rellevants:

- El 1957 es va signar el Tractat de Roma, pel qual es constituïa la Comunitat Econòmica Europea (CEE) o «mercado comú». Els sis estats fundadors van ser la República Federal d'Alemanya, Bèlgica, França, Itàlia, Luxemburg i els Països Baixos.
- Dinamarca, Irlanda i el Regne Unit s'hi integren el 1973.
- La CEE comença a transferir grans quantitats de diners per a la creació d'ocupació i infraestructures a les zones més pobres. També controla la producció agrària per evitar crisis alimentàries.
- S'hi incorporen Grècia (1981), i Espanya i Portugal (1986).
- El 1986 se signa l'Acta Única Europea, tractat que constitueix la base d'un ampli programa destinat a eliminar les traves a la lliure circulació de mercaderies dins les fronteres de la UE, que dona origen al mercat únic.
- El 1993 entra en vigor el Tractat de Maastricht (creació de la Unió Europea). Aquest mateix any es culmina la creació del mercat únic amb les «quatre llibertats» de circulació: mercaderies, serveis, persones i capitals.
- El 1995 entra en vigor l'Acord de Schengen: la lliure circulació de persones i la supressió de fronteres interiors.
- Incorporacions posteriors: Àustria, Finlàndia i Suècia (1995); Xipre, República Txeca, Estònia, Hongria, Letònia, Lituània, Malta, Polònia, Eslovàquia i Eslovènia (2004); Bulgària i Romania (2007); Croàcia (2013).
- Entren en vigor les monedes i els bitllets d'euro (2002).
- La sortida del Regne Unit de la Unió Europea (coneguda com a Brexit) es va acordar per al 2019. Es tractaria de la primera sortida d'un estat membre en la història de la Unió Europea.

- Fortaleses: la Unió Europea és la segona economia mundial (PIB en PPA), darrere la Xina, i la primera potència comercial. Absència de conflictes armats interns. Més capacitat per a negociar (com a UE) acords internacionals. Lliure circulació interna (persones, comerç, etc.). Fons estructurals de cohesió per a les regions més «dèbils».
- Dificultats: pèrdua de sobirania dels països, no és clara la divisió de poders entre les institucions de la UE i els governs dels estats. Problemes polítics amb governs euroescèptics.

OPCIÓ B

Observeu atentament el mapa i responeu a les qüestions següents.

L'ESTAT DEL LLOGUER A L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA

Variació del lloguer en percentatge del primer trimestre del 2017 al primer trimestre del 2018 i valor mitjà del lloguer en euros mensuals el primer trimestre del 2018

FONT: Institut Català del Sòl (Incasòl).

1. Descriu la informació que proporciona el mapa.

[1 punt]

El mapa indica el preu mitjà del lloguer en euros mensuals (primer trimestre del 2018) i la variació del preu del lloguer (en percentatge) entre el primer trimestre del 2017 i el primer trimestre del 2018 a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Cal destacar els municipis on més ha augmentat el preu del lloguer (Sant Just Desvern, El Papiol, etc.) i on més ha disminuït (Pallejà, Badia del Vallès, etc.).

2. Definiu *gentrificació*, *bombolla immobiliària*, *pla urbanístic* i *préstec hipotecari*.

[2 punts]

- Gentrificació: Transformació que es produeix en una zona urbana degradada o de baix nivell sociocultural quan comença a ser ocupada per grups de renda més elevada, cosa que provoca el desplaçament dels habitants originaris.
- Bombolla immobiliària: Augment sense restricció del preu de pisos, locals i altres immobles sense que aquesta pujada es basi en el valor real dels actius. És un augment de preus de tipus especulatiu.
- Pla urbanístic: Instrument bàsic d'ordenació integral del territori d'un o diversos municipis. Les lleis i ordenances del pla estableixen la utilització del sòl, especialment l'ordenació i edificació que se n'ha de fer, que s'haurà de produir en la forma i amb les limitacions que estableix la legislació d'ordenació territorial urbanística (sòl urbà, rural, públic, urbanitzable, etc.).
- Préstec hipotecari: Producte bancari en el qual el client rep uns diners que haurà de retornar en una sèrie de terminis (quotes periòdiques), juntament amb uns interessos, per al qual s'ofereix com a garantia un immoble.

3. Descriuiu i quantifiqueu de quina manera el turisme massiu afecta la ciutat de Barcelona. Quines propostes de futur poden establir les diferents administracions públiques per a assumir aquesta arribada massiva de turistes?

[2 punts]

Els aspirants han de destacar, com a mínim, quatre dels punts següents:

- Barcelona és una ciutat de més d'un milió i mig d'habitants (l'àrea metropolitana en té més de tres), amb una amplíssima majoria de la població dedicada al sector de serveis.
- El turisme és una de les fonts d'ingressos principals de la ciutat i un dels sectors d'ocupació més importants en feines directes i indirectes.
- Del gran nombre de pernoctacions a la ciutat (uns vint milions el 2017, segons l'Ajuntament de Barcelona), un 80 % corresponen a residents a l'estranger.
- La voluntat de les diferents institucions (Ajuntament, AMB —àrea metropolitana—, Generalitat, etc.) és ampliar la temporada (que es reparteixi al llarg de tot l'any) i l'espai d'ocupació (creant centres d'interès allunyats del centre de la ciutat) del turisme massiu que arriba a Barcelona, i dirigir-lo cap a un oci de qualitat —cultural— amb un alt retorn per als ciutadans, tant econòmic com social, i evitar l'acumulació en determinades zones (la Barceloneta, el barri Gòtic, etc.) i els comportaments conflictius (soroll, embriaguesa, comiats de solter/a, etcètera).
- El control i la distribució apropiada dels allotjaments (evitant-ne la concentració en determinats barris, evitant la presència de pisos turístics il·legals, d'allotjaments sense inspecció, etc.) són una peça clau en l'aprofitament de les pernoctacions des d'un punt de vista econòmic i de recerca d'un turisme de qualitat.

Institut
d'Estudis
Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés